

Vår dato: 18.02.2011
Vår referanse: 2010/8120
Arkivnr.: 561
Deres referanse: 22.11.2010

Saksbehandler: Erik Garnås

Innvalgstelefon: 32 26 68 07

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Uttalelse til konsesjonssøknad fra Gjuvsgrendi Kraftverk AS for bygging av kraftverk i Eidsåa i Nore og Uvdal kommune

Gjuvsgrendi Kraftverk søker om å regulere Eidsåa i Nore og Uvdal til kraftproduksjon. Dette vil påvirke elva negativt ved redusert vannføring store deler av året. Inngrepet vil ha noe over middels negativ effekt på biologisk mangfold. Det gjelder blant annet flere rødlistearter. I tillegg har Eidsåa verdi som et intakt vassdrag med gradient fra dalbunnen til fjellet. Fylkesmannen viser også til at store deler av vassdragene i kommunen allerede er utbygd, og tatt i bruk til produksjon av vannkraft. Det er derfor viktig at noen av sidevassdragene blir bevart som områder for naturopplevelse. Fylkesmannen vil derfor fraråde at Eidsåa blir utbygd til vannkraftproduksjon, og anbefaler at søknaden ikke imøtekommes.

Vi viser til brev av 22. november 2010 med konsesjonssøknad fra Gjuvsgrendi Kraftverk for regulering av Eidsåa i Nore og Uvdal

Bakgrunn

Gjuvsgrendi Kraftverk AS søker om konsesjon for å bygge og drifte kraftverk i Eidsåa i Nore og Uvdal kommune. Vanninntaket er planlagt på kote 780 moh. Rørgata skal i hovedsak legges langs eksisterende veg. Kraftstasjonen skal plasseres på kote 525 moh. Fallhøgda blir på 255 m. Dimensjonen av vannrøret er 900 mm. Lengden på rørgata er 2 620 m. Det blir behov for nye veier og kraftlinjer/kabler til nærmeste 22 kV-linje. Nedbørfeltet er på ca 30,2 km². Den årlige middelvannføringen er oppgitt til ca 710 l/s. Alminnelig lavvannføring er beregnet til 45 l/s. Beregnet sommervannføring er oppgitt til 60 l/s, og vintervannføringen er på 30 l/s.

Det foreligger en miljøfaglig utredning for prosjektet.

Biologisk mangfold og verneinteresser

I den naturfaglige utredningen blir elvekløfta i planområdet beskrevet som bratt og vanskelig tilgjengelig på de fleste stedene. Det var derfor ikke mulig å få undersøkt forholdene i selve kløfta, men det blir oppgitt at grunnlaget er tilstrekkelig for å angi kløftas potensial. Skogen i hele området er sterkt preget av tidligere tiders skogbruk i form av plukk- og gjennomhogster. Selve kløftelandskapet er ikke særlig påvirket av nyere inngrep.

Variasjonen i naturmiljøet er oppgitt til å være relativt begrenset. I lia nedenfor de lokale gårdsbruka er terrenget stedvis ganske frodig. Her er det også et ganske rikt ospeholt med funn av vedboende sopp som står på rødlista. Langs elvestrengen er det relativt lite av spesielle naturverdier, med unntak av enkelte mer rike biotoper. I området for samløp med sideelva Kvenna, ble det funnet noen mer biotopkrevende arter som rødsildre, gulsildre, fjellsyre, bergfrue m.fl. Det er enkelte mindre fosser i elva, men det er ikke oppgitt å være partier med fosseeng eller fosserøykskog.

Det har vært registrering av naturtyper og nøkkelbiotoper i området. I den sammenheng er det påvist flere rødlistearter av lav innen influensområdet. Det gjelder bl.a. gubbeskjegg, kort trollskjegg, olivenfjelllav og hodeskoddellav. Det er også påvist tre rødlista sopparter. Dette er begerfingersopp, rosenkjuke og furuplett. Men i følge rapporten vil de rødlista artene bli lite berørt i anleggsfasen. Det er opplyst at en rovfuglart som står på rødlista hekker i nærområdet til utbyggingsområdet.

I influensområdet er det også registrert fem verdifulle naturtyper. Når det gjelder naturtyper vil den gamle barskogen sør for Sønstegard kunne gå tapt ved bygging av kraftstasjonen. Denne naturtypen er vurdert som middels verdifull. I anleggsfasen kan arbeidet ha negativ virkning for hekkende rovfugl i området. Inngrepet ved dam og inntak er ellers begrenset, samtidig som anleggsfasen vil ha relativt kort varighet.

Generelt har området i følge den naturfaglige rapporten, kvaliteter knytta til både fuktig høyproduktiv granskog i bekkekløft. Det er også relativt rik lågurtgranskog med potensial for jordboende sopp, samt store mengder død ved. Dette er det for øvrig det mest kompakte granskogspartiet langs indre deler av Eidsåas bekkekløftlandskap.

Inngrepet vil ikke gi tap av areal med inngrepsfri natur (INON) eller komme i berøring med verna områder.

Den naturfaglige utredningen konkluderer med at konsekvensen for biologisk mangfold blir noe over *middels negativ* ved utbygging.

Fisk og ferskvannsbiologi

For vannmiljøet er effektene noe mindre negative i følge den miljøfaglige utredningen. Det er ørret i Eidsåa. Dette er både stasjonær ørret og fisk som har opprinnelse i vatn lenger oppe i vassdraget. Redusert vannføring mellom inntak og utløp fra kraftstasjon vil føre til mindre vanndekket areal, og redusert biologisk produksjon i elva. Dette vil igjen redusere forholdene for fisk i elva. Når det gjelder øvrig ferskvannsf fauna er ikke den nærmere undersøkt. Forholdene tilsier imidlertid at elva ikke har verneverdige forekomster eller er spesielt artsrik. Samlet blir konsekvensen for fisk og ferskvannsbiologi noe under *middels negativ*.

Landskap

Generelt kan den skogdekte, midtre og nedre delen av Eidsåa karakteriseres som et markert bekkekløftlandskap med tung topografi og stor høgdevariasjon. Bekkekløfta i influensområdet blir beskrevet som et dramatisk stykke natur, preget av bratte sider, med mye nakne bergvegger på sidene. Ved inntaket og lenger oppover i elvedalen renner Eidsåa ganske åpent

i terrenget, uten spesielle juv. Effekten på landskapet blir beskrevet som fra middels til lite negativt.

Vurdering

Den miljøfaglige utredningen anses samlet å tilfredsstille naturmangfoldlovens krav i forhold til best mulig kunnskapsgrunnlag før beslutning tas (ref. § 8). Rapporten er imidlertid noe mangelfull i forhold til kartlegging av akvatisk liv. Slike organismer er de som i første rekke blir negativt påvirket ved redusert vannføring. Rapporten er også noe mangelfull i forhold til vurdering av artsmangfoldet på enkelte strekninger i bekkekløfta.

Tiltaket vil føre til vesentlig reduksjon i vannføring i elva mellom inntaket og kraftstasjonen. Dette vil føre til økt frekvens av tørrlagte arealer med nedsatt produksjon av vannlevende organismer. Redusert produksjon vil igjen berøre fisk og fossefall.

Lokalt vil landskapet bli negativt påvirket ved bortfall av vann i enkelte juv og mindre fossestryk. Også terrenginngrep i forbindelse med bygging av selve kraftstasjon vil påvirke området negativt.

I tillegg vil legging av rør, strømkabel, bygging av veier m.m. medføre noe arealinngrep i form av gravearbeid, hogst osv. Kraftstasjonens plassering medfører at en verdifull gammelskogslokalitet går tapt.

Den miljøfaglige utredningen konkluderer med at utbyggingen vil ha noe over middels negativ effekt på biologisk mangfold, inkludert flere rødlistearter. Også fisk og vannlevende organismer vil bli påvirket, men i noe mindre negativ grad.

Den økologiske tilstanden i elveløpet, i forhold til vannforskriftens krav, er vurdert å være fra god til meget god. I øvre deler av nedslagsfeltet er det noe påvirkning av sur nedbør. Her har det imidlertid pågått kalking med statlige midler for å bedre vannkvaliteten i en periode på over 20 år.

Fylkesmannen har tidligere frarådet bygging av Eidsåa kraftverk lenger ned i vassdraget. Årsaken er negativt effekt på biologisk mangfold, inkludert flere rødlistearter, og tap av uberørt elvelandskap (ref brev av 10. februar 2011).

Fylkesmannen anser derfor at bygging av Gjuvsgrendi Kraftverk vil få til dels betydelige negative effekter på naturmiljøet. Dette baseres på en samlet vurdering av hele vassdraget, samt på den miljøfaglige utredningen som ligger til grunn. Spesielt viktig i denne sammenheng er at inngrepet vil berøre et forholdsvis inntakt større vassdrag fra dalbunn til høg fjell.

Konklusjon

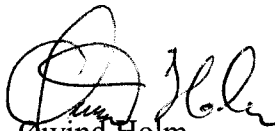
Fylkesmannen anser det som lite akseptabelt å bygge Gjuvsgrendi Kraftverk ut fra til dels betydelig negativ effekt på generelt naturmangfold og naturtyper. Øvre deler av Numedal er allerede sterkt påvirket av vassdragsregulering. De fleste sidevassdragene er utbygd til kraftproduksjon. Eidsåa er et relativt stort sidevassdrag, og er derfor et av de få sidevassdragene hvor elvetraseen ikke i vesentlig grad er påvirket av menneskelig inngrep.

Elva har flere intakte fossejuv og vannbiotoper som gir grunnlag for et rikt biologisk mangfold, både terrestrisk og akvatisk. Influensområdet for kraftreguleringen inkluderer også flere rødlistearter som krever et spesielt forvaltningsfokus i forhold til naturmangfoldloven §§ 4-6. Samlet representer Eidsåa i tillegg en storslått inntakt elvelandskap fra Norefjorden til høgfjellet, med til dels spektakulære fossejuv og bekkekløfter.

Utbyggingen vil også redusere den økologiske tilstanden i vassdraget over en strekning på 2 600 m. Inngrepet anses derfor å komme i konflikt med vannforskriften (ref. §§1 og 4). I følge intensjonene med helhetlig vannforvaltning bør ikke økologisk tilstand endres til lavere enn god tilstand. Selv om det vil bli produsert en del kilowatt ved kraftverket, anses ikke dette å oppveie de naturverdiene som anses å gå tapt ved bortfall av vann i de intakte fosse- og bekkejuvene i Eidsåa.

Det er en overordna målsetting å bevare en del intakte sidevassdrag i vassdragsområder som allerede er sterkt påvirket av regulering. Med bakgrunn i dette, samt den miljøfaglige utredningen, vil Fylkesmannen sterkt tilrå at det ikke gis konsesjon for Gjuvsgrendi Kraftverk.

Med hilsen

Øivind Holm
Avdelingsdirektør

Erik Gårnås

Kopi

Nore og Uvdal kommune
Direktoratet for naturforvaltning